

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
Дніпропетровське обласне територіальне відділення

РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

22.12.2017 року

м. Дніпро

№ 52/01-14/06-17

Справа № 38/06-03-1/15

***Про порушення законодавства
про захист економічної
конкуренції та накладення штрафу***

Адміністративна колегія Дніпропетровського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – адміністративна колегія), розглянувши подання з попередніми висновками від 07.12.2017 року № 172 та матеріали справи № 38/06-03-1/15, розпочатої розпорядженням адміністративної колегії від 03.07.2015 року № 41/01-15/06-15р за ознаками порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом другим статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеного частиною першою статті 13 цього Закону в діях Суб'єкта господарювання, у складі публічного акціонерного товариства публічного акціонерного товариства «Криворіжгаз» (і.к.03341397) та товариства з обмеженою відповідальністю «Дніпрорегіонгаз» (і.к.38873258)

ВСТАНОВИЛА:

Публічне акціонерне товариство «Криворіжгаз» (і.к.03341397), юридична адреса – 50051, Дніпропетровська обл., м. Кривий Ріг, проспект Металургів, буд. 1. (надалі – ПАТ «Криворіжгаз»).

ПАТ «Криворіжгаз» відповідно до Статуту (нова редакція), який зареєстровано державним реєстратором (номер запису 12271050075001729) та затверджено загальними зборами акціонерів ПАТ «Криворіжгаз» (протокол загальних зборів акціонерів ПАТ «Криворіжгаз» №19 від 05.04.2013 року), є юридичною особою, має найменування, самостійний баланс, круглу печатку та штампи із своїм найменуванням, фірмові бланки, поточні, валютні, депозитні та інші рахунки в банківських установах, має право від свого імені вчиняти будь - які правочини та укладати будь – які договори, здійснює господарські операції та інше.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Дніпрорегіонгаз» (і.к.38873258), юридична адреса – 52005, Дніпропетровська обл., Дніпропетровський район, смт. Ювілейне, вул. Виробнича, буд. 23. (надалі – ТОВ «Дніпрорегіонгаз»; Товариство).

ТОВ «Дніпрорегіонгаз» відповідно до Статуту, який зареєстровано державним реєстратором (дата реєстрації 22.08.2013 року, номер запису 12031020000028683) та затверджено загальними зборами учасників ТОВ «Дніпрорегіонгаз» (протокол загальних зборів учасників № 1 від 01.08.2013 року), є юридичною особою, має найменування, самостійний баланс, круглу печатку та штампи із своїм найменуванням, фірмові бланки, поточні, валютні, депозитні та інші рахунки в банківських установах, має право відкривати (закривати) поточні, валютні, депозитні та інші рахунки в банківських установах, від свого імені вчиняти будь - які правочини та укладати будь – які договори, здійснює господарські операції та інше.

Таким чином, ПАТ «Криворіжгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз» здійснюють господарську діяльність, тому у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктами господарювання.

У ході дослідження ринку скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах) встановлено, що одним з видів діяльності ПАТ «Криворіжгаз» є реалізація скрапленого газу (у балонах) фізичним та юридичним особам.

ПАТ «Криворіжгаз» мало дозвільні документи на участь у спеціалізованих аукціонах, запроваджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.10.2011 року № 1064 «Деякі питання організації та проведення біржових аукціонів з продажу нафти сирової, газового конденсату власного видобутку і скрапленого газу» (надалі – Постанова Кабінету Міністрів України №1064) та дозвільні документи на транспортування небезпечних вантажів за встановленими маршрутами. У ПАТ «Криворіжгаз» налічувалась одна структурна дільниця (м. Кривий Ріг) з реалізації скрапленого газу, яка здійснювала приймання, зберігання, транспортування та реалізацію скрапленого газу.

Протягом 2014 року реалізацію скрапленого газу населенню ПАТ «Криворіжгаз» доручило ТОВ «Дніпрорегіонгаз» за договором доручення від 01.11.2013 року №Д-02 (надалі – договір доручення №Д-02) виконувати роботи з постачання скрапленого газу побутовим споживачам (в балонах). Відповідно до умов договору вартість скрапленого газу для населення встановлювало ПАТ «Криворіжгаз».

Таким чином, на ринку скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах) у 2014 році в територіальних межах м. Кривий Ріг та Криворізького району Дніпропетровської області, узгоджено здійснювали діяльність ПАТ «Криворіжгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз».

У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», суб'єкт господарювання - юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими. Пов'язаними особами є юридичні та/або фізичні особи, які спільно або узгоджено здійснюють господарську діяльність, у тому числі спільно або узгоджено чинять вплив на господарську діяльність суб'єкта господарювання.

ПАТ «Криворіжгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз» у 2014 році узгоджено здійснювали господарську діяльність.

Таким чином, у розумінні законодавства про захист економічної конкуренції ПАТ «Криворіжгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз» є суб'єктом господарювання, який у 2014 році здійснював господарську діяльність на ринку скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах).

Відповідно до договору доручення №Д-02 (додаткова угода №1 від 30.12.2014 року та додаткова угода від 31.12.2015 року) протягом 2015-2016 років ПАТ «Криворіжгаз» реалізацію скрапленого газу населенню було також доручено ТОВ «Дніпрорегіонгаз» виконувати роботи з постачання скрапленого газу побутовим споживачам (в балонах). Відповідно до умов договору вартість скрапленого газу для населення встановлювало ПАТ «Криворіжгаз».

Отже, у 2015-2016 роках ситуація не змінилась.

ПАТ «Криворіжгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз» у 2015-2016 роках також узгоджено здійснювали господарську діяльність.

Визначення ринкового становища ПАТ «Криворіжгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз» (надалі – Суб'єкт господарювання) здійснено відповідно до Закону України «Про захист економічної конкуренції», «Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку», затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 року №49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 року за № 317/6605 (надалі – Методика).

Об'єктом для визначення монопольного (домінуючого) становища є: Суб'єкт господарювання.

Товарні межі ринку. Відповідно до Методики, товарні межі ринку - товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого. Перелік товарів, щодо яких визначалось

ринкове становище Суб'єкта господарювання, складався з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

На теперішній час скраплений газ реалізується споживачам:

- 1) (в балонах): 1.1) для побутових потреб населення;
- 1.2) для господарських потреб юридичних осіб, та
- 2) у якості моторного палива через АГЗС.

За критерієм подібності – ціна (пункт 4.2 Методики), скраплений газ в балонах для побутових потреб населення та для господарських потреб юридичних осіб не можуть бути віднесені до одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), оскільки ціни на ці товари суттєво відрізняються (дані наведені в таблицях №№1; 2). Зазначена різниця цін пояснюється тим, що скраплений газ в балонах для побутових потреб населення придбавається на спецаукціонах за регульованими цінами, а скраплений газ в балонах для господарських потреб юридичних осіб придбавається на вільному ринку за ринковими цінами.

Враховуючи викладене, товарними межами ринку визначено – реалізацію скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах).

Територіальні (географічні) межі ринку визначено шляхом установаження мінімальної території зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару, в межах якої за звичайних умов споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар та за межами якої з точки зору споживача придбання товарів є недоцільним.

Згідно Правил роздрібної торгівлі та надання послуг з постачання скрапленого вуглеводневого газу для побутових потреб населення та інших споживачів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 20.11.2003 року №1790 роздрібну торгівлю та надання послуг з постачання газу здійснюють: - спеціалізовані підприємства, які мають дозвіл Держнаглядохоронпраці на надання послуг з постачання газу, торговий патент для роздрібної торгівлі, забезпечені аварійно-диспетчерськими службами, оперативним зв'язком "04", підрозділами аварійно-відновних робіт, а також мають виробничу базу, необхідну для виконання всіх видів робіт для забезпечення безперебійного та безаварійного газопостачання; - інші суб'єкти підприємницької діяльності, які мають дозвіл Держнаглядохоронпраці на цей вид діяльності і торговий патент для роздрібної торгівлі.

У разі відсутності у суб'єктів підприємницької діяльності аварійно-диспетчерських служб, оперативного зв'язку "04", підрозділів аварійно-відновних робіт, виробничої бази, необхідної для виконання всіх видів робіт для безперебійного та безаварійного газопостачання, вони повинні укладати із відповідними службами спеціалізованих підприємств договори на виконання зазначених робіт.

Газ у балонах відпускається споживачам, які мають бути зареєстровані в установаженому порядку газобалонні установки, у балонах ємністю 27 та 50 літрів.

Споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар у суб'єкта господарювання, який розташований ближче до місця проживання споживача або місця дислокації газобалонних установ. Крім того, доставити скраплений газ у балонах до споживача має можливість суб'єкт господарювання який має дозвільні документів на транспортування небезпечних вантажів за встановленими маршрутами і ці маршрути проходять у безпосередній близькості від місцезнаходження газобалонних установок споживача. Такими мінімальними територіями досліджуваного ринку визначено територія м. Кривого Рогу та Криворізького району.

Споживачами визначено фізичних осіб - побутових споживачів скрапленого газу м. Кривого Рогу та Криворізького району.

Часові межі ринку відповідно до Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок із сталою структурою.

Отже, **часовими межами ринку** визначено 2014-2016 роки - проміжок часу, протягом

якого залишалась незмінною структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому.

Бар'єри вступу на ринок.

На відміну від суб'єктів господарювання, які реалізують скраплений газ, в якості моторного палива, суб'єкти ринку скрапленого газу для потреб населення, додатково повинні:

- а). Організувати аварійно-диспетчерську службу;
- б). Організувати підрозділ аварійно-відновних робіт та підрозділ контролю балонів;
- в). Мати спеціалізований автотранспорт для перевезення небезпечних вантажів (балонів);
- г). Отримати дозвіл на перевезення небезпечних вантажів;
- д). Зареєструватися на біржі, для участі у спеціалізованих аукціонів.

Під бар'єрами вступу на ринок розуміються фактори та обставини правового, організаційного, технологічного, економічного характеру, які перешкоджають новим суб'єктам господарювання вступити на товарний ринок і почати конкурувати з вже діючими на ньому суб'єктами господарювання.

У розумінні Методики наявність хоча б одного бар'єру вступу на ринок, що не може бути подоланий суб'єктом господарювання протягом 1-2 років унаслідок неможливості компенсації за цей час витрат необхідних для вступу на ринок, розглядається як ознака того, що суб'єкт господарювання не є потенційним конкурентом.

Відповідно до Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання:

- які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості;
- які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку;
- нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.

Витрати необхідні для подолання бар'єрів вступу на ринок, зазначених вище, не можуть бути компенсовані протягом 1-2 років, а укласти договори зі спеціалізованим підприємством на виконання робіт або оренду є проблематичним, оскільки суб'єкти господарювання, які можуть надавати ці послуги є учасниками ринку.

Визначення конкурентів.

Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання вважається становище суб'єкта господарювання, якщо:

- на цьому ринку у нього немає жодного конкурента;
- не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.

За інформацією ПАТ «Криворіжгаз» (початок цитат): «Оскільки у відповідності до договору - доручення від 01.11.2013 року № Д – 02, реалізацію скрапленого газу здійснює ТОВ «Дніпрорегіонгаз», інформації щодо рівня конкуренції на ринку скрапленого газу ПАТ «Криворіжгаз» не має. Інформацію про конкурентів Товариства на регіональних ринках скрапленого газу для побутових потреб населення у балонах протягом 2013 року та січня – червня 2014 року по іншій території області (району, місту, тощо) на якій Товариство здійснює реалізацію із зазначенням їх повної назви, адреси. Дана інформація на підприємстві Товариства відсутня, оскільки зазначені суб'єкти господарювання підприємству не відомі» (кінець цитат).

За інформацією ТОВ «Дніпрорегіонгаз» (початок цитати): «Інформація щодо конкурентів в сегменті ринку: побутові потреби населення в балонах – інформація відсутня» (кінець цитати).

Отже, Суб'єкту господарювання - конкуренти, які б здійснювали діяльність у 2014 році на ринку скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах) в

територіальних межах м. Кривого Рогу та Криворізького району Дніпропетровської області, не відомі.

Відповідно до вимог законодавства, а саме Постанови Кабінету Міністрів України №1064 та постанови Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 570 «Про організацію та проведення біржових аукціонів з продажу нафти сирової, газового конденсату власного видобутку і скрапленого газу», спеціалізовані підприємства подають до облдержадміністрацій для узгодження довідки про обсяг та напрями реалізації скрапленого газу, придбаного підприємствами на попередньому спеціалізованому аукціоні, які у подальшому подаються для узагальнення та подання інформації аукціонному комітетові з продажу нафти сирової, газового конденсату власного видобутку і скрапленого газу.

Згідно інформації, отриманої територіальним відділенням від Управління паливно – енергетичного комплексу та енергозбереження Дніпропетровської обласної державної адміністрації Дніпропетровської області (надалі - Управління), довідки про закупівлю та реалізацію скрапленого газу, придбаного на спеціалізованих аукціонах протягом 2014 року для узгодження подавали два суб'єкти господарювання: ПАТ «Криворіжгаз» та ПАТ «Дніпропетровськгаз», останній здійснював діяльність на ринку скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах) у Дніпропетровській області, крім м. Кривого Рогу та Криворізького району.

Зазначені довідки про закупівлю та реалізацію скрапленого газу, придбаного на спеціалізованих аукціонах для узгодження подавались цими суб'єктами господарювання і у 2015 - 2016 роках.

ТОВ «Дніпрорегіонгаз» у своїх запереченнях зазначило, що оскільки з ПАТ «Криворіжгаз» не укладались договори про спільну діяльність тому вони з ПАТ «Криворіжгаз» не є пов'язаними особами.

Заперечення спростовуються тим, що наведене визначення «суб'єкта господарювання» передбачає не тільки спільну й узгоджену господарську діяльність, що в свою чергу підтверджується умовами укладеного між ТОВ «Дніпрорегіонгаз» та ПАТ «Криворіжгаз» договору доручення № Д – 02.

Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», монопольним (домінуючим) вважається становище суб'єкта господарювання, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

Територіальним відділенням, у ході дослідження ринку та збору доказів у цій справі, не встановлено інших суб'єктів господарювання, крім Суб'єкта господарювання, які б протягом 2014 року, здійснювали діяльність на ринку реалізації скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах) в територіальних межах м. Кривого Рогу та Криворізького району Дніпропетровської області.

Протягом 2015-2016 років ситуація на ринку реалізації скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах) в територіальних межах м. Кривого Рогу та Криворізького району Дніпропетровської області суттєво не змінилась.

Суб'єкт господарювання, у складі ПАТ «Криворіжгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз», також не повідомляв територіальне відділення щодо суттєвих змін на вищезазначеному ринку протягом 2015-2016 років.

Таким чином, Суб'єкт господарювання, у складі ПАТ «Криворіжгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз», протягом 2014 -2016 років в територіальних межах м. Кривого Рогу та Криворізького району Дніпропетровської області займав монопольне (домінуюче) становище на ринку реалізації скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах), оскільки на цьому ринку у нього не було жодного конкурента.

Щодо діяльності Суб'єкта господарювання, у складі ПАТ «Криворіжгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз», у 2014-2016 роках встановлено наступне.

Між ПАТ «Криворіжгаз» (Наймодавець) та ТОВ «Дніпрорегіонгаз» (Наймач) було укладено договір найму від 01.11.2013 року № НМ - 01. Предметом договору була передача Наймодавцем за плату Наймачу у строкове користування майна, визначеного додатком №1 до вказаного договору найму, зокрема, (мова оригіналу) (початок цитати): (інвентарний номер 10190 Автозаправ. станція ул. Тупикова, 1 (А,Б,В,Г,Д,Е,Ж,З). Дата вводу 01.09.1997

год стоимость единицы 1 221071,92 грн., инвентарный номер 10247 АГЗП ул. Сирка,70 г стоимость единицы 224 335,69 грн. Всего стоимость - 3159877,23 грн.» (кінець цитати).

У 2016 році було укладено договір найму від 01.11.2016 року №39/16-А&30-16-12138. Предметом договору була передача Наймодавцем за плату Наймачу у строкове користування майна, визначеного додатком №1 до вказаного договору найму, зокрема, (мова оригіналу) (початок цитати): (инвентарный номер 10190 Автозаправ. станция ул. Тупикова, 1 (А,Б,В,Г,Д,Е,Ж,З). Дата ввода 01.09.1997 год стоимость единицы 1 592709,78 грн. Всего стоимость - 1932720,84 грн.» (кінець цитати).

Зокрема, згідно договору оренди автотранспортних засобів № ОА -13 від 01.11.2013 року ПАТ «Криворіжгаз» (Орендодавець) передав, а ТОВ «Дніпрорегіонгаз» (Орендар) прийняв у строкове платне користування автотранспортні засоби, згідно додатку № 1 до вказаного договору, зокрема автотранспорт: МАЗ 53366, ЗИЛ- 431412.

Пароттягом 2014-2016 років між ПАТ «Криворіжгаз» (Довіритель) та ТОВ «Дніпрорегіонгаз» (Повірений) було укладено договір доручення № Д – 02 (з додатковими угодами), згідно з яким Довіритель доручає, а Повірений зобов'язується від імені та за рахунок Довірителя здійснювати реалізацію скрапленого газу для споживачів м. Кривий Ріг та Криворізького району Дніпропетровської області, згідно їх заявок. Повірений за виконання своїх зобов'язань за цим договором має право на винагороду.

Отже, ПАТ «Криворіжгаз», уклавши низку договорів, забезпечило можливість ТОВ «Дніпрорегіонгаз» здійснювати реалізацію скрапленого газу, у тому числі населенню (в балонах) у 2014-2016 роках.

Крім реалізації скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах), за Договором доручення № Д-02, ТОВ «Дніпрорегіонгаз» у 2014 - 2016 роках здійснювало діяльність на цьому ринку у інших територіальних межах (Дніпропетровська та Миколаївська області) та на інших сегментах ринку скрапленого газу (для господарських потреб юридичних осіб, та у якості моторного палива через АГЗС).

2014 рік

Інформація ПАТ «Криворіжгаз» щодо залишків, обсягів, цін закупівлі та реалізації скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах), придбаного на спецаукціонах у 2014 році наведена у Таблиці №1.

Таблиця №1.

Період	Отримання скрапленого газу для потреб населення		Закупівля скрапленого газу поза спецаукціонів		Реалізація						Залишки			
					Скрапленого газу для потреб населення		Скрапленого газу юридичним особам в балонах		Скрапленого газу для АГЗС		Скрапленого газу для потреб населення		Скрапленого газу придбаного поза спецаукціонів	
					тонн	грн./тн.	тонн	грн./тн.	тонн	грн./тн.	тонн	грн./тн.	тонн	грн./тн.
на 01.01.2014	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28,969	2315	-	-
1 кв.2014	103,84	2315	-	-	28,098	7852	-	-	-	-	104,711	2315	-	-
2 кв.2014	-	-	-	-	41,559	8196	-	-	-	-	63,152	2315	-	-
3 кв.2014	-	-	-	-	40,446	8205	-	-	-	-	22,706	2315	-	-
4 кв.2014	41,72	3303	-	-	41,391	8532	-	-	-	-	23,035	3385	-	-
<i>Всього за 2014р.</i>	145,56				151,494 *									

* ТОВ «Дніпрорегіонгаз» та ПАТ «Криворіжгаз» закупівлю та реалізації скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах) зазначали у своїх інформаціях як: 151,494 тон; 151,5 тон; 151 тони, тому приводяться всі показники згідно відповідей.

Обсяги та ціни закупівлі та реалізації скрапленого газу (для господарських потреб юридичних осіб, та у якості моторного палива через АГЗС), придбаного поза спецаукціонів ТОВ «Дніпрорегіонгаз» за 2014 рік наведені у таблиці №2 (інформація ТОВ «Дніпрорегіонгаз»).

Таблиця №2

Період	Закупівля				Реалізація						Залишки			
	Скрапленого газу для потреб населення		Скрапленого газу придбаного поза спецаукціонів		Скрапленого газу для потреб населення		Скрапленого газу юридичним особам в балонах		Скрапленого газу для АГЗС		Скрапленого газу для потреб населення		Скрапленого газу придбаного поза спецаукціонів	
	тонн	грн./тн.	тонн	грн./тн.	тонн	грн./тн.	тонн	грн./тн.	тонн	грн./тн.	тонн	грн./тн.	тонн	грн./тн.
на 01.01.2014	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	264,578	9732
1 кв. 2014	-	-	994,382	9658,08	-	-	157,385	13083,69	763,459	11107,92	-	-	273,114	9658,08
2 кв. 2014	-	-	2215,647	10540,22	-	-	187,932	13598,48	982,873	13069,19	-	-	1246,445	10540,22
3 кв. 2014	-	-	1433,712	13684,9	-	-	183,447	15746,08	1213,21	15303,11	-	-	1130,683	13684,9
4 кв. 2014	-	-	950,294	13709,26	-	-	180,468	17418,55	1138,12	15619,79	-	-	619,793	13709,26
Всього за 2014р.	-	-	5594,035	-	-	-	709,232	-	4097,669	-	-	-	-	-

За результатом аналізу Таблиці №1 та Таблиці №2 встановлено наступне:

Середньозважена ціна 1 тони скрапленого газу для потреб населення складає: 2598,18 грн.

Середньозважена ціна 1 тони скрапленого газу придбаного поза спецаукціонів складає: 11 727,72 грн.

Порівняння цін придбання скрапленого газу на спецаукціонах (ПАТ «Криворіжгаз» табл. 1) та поза їх межами (ТОВ «Дніпрорегіонгаз» табл. 2) свідчить, що скраплений газ для потреб населення придбався за цінами майже в 4,5 рази дешевше, ніж за ринковими цінами.

При вищенаведеному розрахунку були застосовані середньозважені ціни придбання скрапленого газу, враховуючи те, що в довідках про закупівлю та реалізацію скрапленого газу, придбаного на спеціалізованих аукціонах, які за 2014 рік подавались ПАТ «Криворіжгаз» Управлінню, ПАТ «Криворіжгаз» не зазначалися витрати на власні потреби при реалізації скрапленого газу населенню.

Згідно інформації ТОВ «Дніпрорегіонгаз» щодо порядку формування відпускних цін на скраплений газ для побутових потреб населення (в балонах) (початок цитати): «На підставі фактичних оброблених даних бухгалтерського обліку за визначений базовий період у розрізі витрат за елементами з урахуванням загальнопромислових витрат (витрат, пов'язані з організацією, веденням, обслуговуванням та управлінням виробництва, що розподіляються згідно із затвердженою базою - фондом заробітної плати), адміністративних витрат (витрат, які не входять до складу виробничої собівартості та розподіляються згідно із затвердженою базою - пропорційно об'єму реалізації за усіма видами діяльності) проводиться аналіз фактично понесених витрат підприємством при реалізації скрапленого газу в балонах.

При формуванні відпускної ціни застосовуються планові витрати по статтях витрат з урахуванням запланованої оптимізації виробничих процесів (скорочення експлуатаційних витрат, скорочення чисельності персоналу). Витрати, понесені Повіреним, залежать від обсягу робіт – об'єму реалізованого скрапленого газу в балонах у визначеному базовому періоді.

Розрахунок експлуатаційних витрат на 1 тону скрапленого газу виконується Повіреним та надається Довірителю для включення в відпускну ціну на скраплений газ» (кінець цитати).

ТОВ «Дніпрорегіонгаз» повідомлено (початок цитати): «Формування та встановлення відпускних цін на скраплений газ для побутових потреб населення проводять суб'єкти господарювання з якими укладені договори доручення. Тобто, у даному випадку, ціни реалізації визначались ПАТ «Криворіжгаз». Затверджені наказами відпускні ціни доводяться до Товариства з метою виконання умов за діючими договорами доручення. ТОВ

«Дніпрорегіонгаз» зі свого боку надає розшифрування експлуатаційних витрат у разі зміни» (кінець цитати).

Також, згідно інформації ТОВ «Дніпрорегіонгаз» (початок цитати): «Суб'єктам господарювання (ПАТ «Криворіжгаз» у тому числі) надавались однакові «експлуатаційні витрати, пов'язані з реалізацією скрапленого газу», тому що на підприємстві ведеться загальний облік витрат без пооб'єктного розподілення, так як більшість виробничих процесів є централізованими та єдиними» (кінець цитати).

Згідно інформації ПАТ «Криворіжгаз» (початок цитати): «Калькуляції відпускної ціни на скраплений газ, що відпускається населенню для побутових потреб, є додатками до наказів про встановлення ціни на скраплений газ для побутових потреб населення. Відпускна ціна включає закупівельну вартість, витрати, пов'язані з наливом скрапленого газу, послуги біржі, компенсацію витрат Повіреного, пов'язаних з реалізацією скрапленого газу (Винагорода Повіреного), рентабельність. Розрахунок здійснювався на 1 тону, на 1 кг, на 1 балон місткістю 50л (21 кг скрапленого газу)» (кінець цитати).

ПАТ «Криворіжгаз» повідомило територіальне відділення (початок цитати): «У відповідності до умов Договору доручення № Д-02 ПАТ «Криворіжгаз» передає ТОВ «Дніпрорегіонгаз» скраплений газ в обсязі, необхідному для виконання доручення, та доручає здійснити реалізацію скрапленого газу, тобто при визначені відпускної ціни на скраплений газ для побутових потреб враховуються витрати Довірителя (ПАТ «Криворіжгаз»), в частині закупівлі газу, з урахуванням витрат, пов'язаних з наливом, послугами біржі, та витрати Повіреного (ТОВ «Дніпрорегіонгаз»), пов'язані з реалізацією скрапленого газу» (кінець цитати).

Інформація щодо вартості (ціни) 1 балона /21 кг. (50 л.) протягом 2014 року, яку ПАТ «Криворіжгаз» було доведено до ТОВ «Дніпрорегіонгаз» для його реалізації за Договором доручення № Д-02 наведена у Таблиці №3:

Таблиця №3

Період	Ціна, грн/балон	Експлуатаційні витрати ТОВ «Дніпрорегіонгаз», включені до калькуляції ПАТ «Криворіжгаз» грн./т	Експлуатаційні витрати ТОВ «Дніпрорегіонгаз», у розрахунку на 1 кг. грн./кг	Експлуатаційні витрати ТОВ «Дніпрорегіонгаз», у розрахунку на 1 балон (21кг.) грн./л
з 01.01.2014 р. по 09.02.2014 р.	157,00	4161,94	4,16	87,36
з 10.02.2014 р. по 27.09.2014 р.	172,12	4725,61	4,73	99,33
з 28.09.2014 р. по 31.12.2014 р.	179,17	4263,05	4,26	89,46

ТОВ «Дніпрорегіонгаз» у своїх запереченнях зазначило, що при дослідженні ціноутворення територіальним відділенням не порівняні ціни реалізації скрапленого газу в балонах для побутових потреб населення з іншими регіонами України. З цього приводу слід зазначити, що ринки реалізації скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах) у інших територіальних межах також є монополізованими, а за змістом пункту першого частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», потребує порівняння з ціноутворенням за умов існування значної конкуренції на ринку. За відсутності ринку-порівняння територіальним відділенням порівняна ринкова поведінка ТОВ «Дніпрорегіонгаз» на інших ринках та на інших територіях, де здійснювало діяльність ТОВ «Дніпрорегіонгаз». Також, його ринкова поведінка досліджувалась та порівняна у різні часові періоди (2014 – 2016 роки).

За результатом аналізу інформації, отриманої від ТОВ «Дніпрорегіонгаз» за 2014 рік, ним було реалізовано скрапленого газу:

Таблиця №4

Напрямки реалізації	тонн	% від загального обсягу реалізації
для побутових потреб населення (у балонах) за договором доручення від 01.11.2013 року № Д – 02	151,494	1,98
для побутових потреб населення (у балонах) за Договорами доручення з ПАТ «Дніпропетровськгаз» та ПАТ «Миколаївгаз»	2677,438	35,06
для господарських потреб юридичних осіб (у балонах) в.т.ч.:	709,232	9,3
для господарських потреб юридичних осіб (у балонах) в Дніпропетровській області в межах м. Кривий Ріг та Криворізького району	136	1,78
у якості моторного палива через АГЗС	4 097,669	53,66
Всього	7635,833*	100

*Слід зазначити, що до вказаних обсягів реалізації скрапленого газу не включено скраплений газ реалізований ТОВ «Дніпрорегіонгаз» за іншими видами діяльності.

За загально відомою інформацією, суми змінних та постійних загальновиробничих витрат входять до планової собівартості і розподіляються між окремими видами продукції пропорційно до вибраної бази розподілу за розрахованими коефіцієнтами.

Тобто, Товариство повинно відносити свої витрати пропорційно до об'єму реалізації скрапленого газу, а саме в межах м. Кривий Ріг та Криворізького району Дніпропетровської області - 1,98% і 1,78 %, тобто витрати не повинні перевищувати 3,76 % (1,98% + 1,78 %) витрат, понесених при реалізації скрапленого газу в балонах населенню, юридичним особам Товариством за 2014 рік.

Щодо встановлення орендної плати ПАТ «Криворіжгаз», між ПАТ «Криворіжгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз» діяв договір найму від 01.11.2013 року № НМ- 01 (надалі – Договір № НМ- 01), відповідно якого (початок цитати): «ПАТ «Криворіжгаз» (Наймодавець) зобов'язується передати за плату ТОВ «Дніпрорегіонгаз» (Наймач) у строкове користування, а Наймач зобов'язується прийняти у строкове користування майно, що визначене у цьому договорі (надалі – Майно) та зобов'язується сплачувати Наймодавцю плату за користування Майном. Щомісячна плата за користування Майном встановлюється у розмірі 95562,12 грн. (дев'яносто п'ять тисяч п'ятсот шістдесят дві гривні 12 коп.) у тому числі ПДВ 20 % 15927,02 грн. (п'ятнадцять тисяч дев'ятсот сім гривень 02 коп.)» (кінець цитати).

Разом з цим, ТОВ «Дніпрорегіонгаз» у 2013 році укладав аналогічний договір найму з іншим суб'єктом господарювання – учасником ринку (надалі – Учасник ринку). Інформація щодо назви і. к. Учасника ринку, інші відомості є окремим додатком цієї справи.

Порівняльний аналіз договорів, укладених ТОВ «Дніпрорегіонгаз» з ПАТ «Криворіжгаз» та Учасником ринку та інформація щодо взаємовідносин пов'язаних з виконанням цих договорів наведена у Таблиці №5.

Таблиця №5

	<i>ПАТ «Криворіжгаз» договір найму від 01.11.2013 року № НМ- 01 з ТОВ «Дніпрорегіонгаз»</i>		<i>Учасник ринку договір найму від 01.11.2013 року ... з ТОВ «Дніпрорегіонгаз»</i>	
П.5 Договорів найму (Умови та порядок розрахунків)	Щомісячна плата за користування Майном, встановлюється в розмірі	95 562,12 грн.	Щомісячна плата за користування майном, розрахована наймодавцем на підставі висновків про вартість майна, встановлюється в розмірі	84 940,82 грн.
	Річна орендна плата за користування Майном, встановлюється в розмірі	1146745,44 грн.	Річна плата за користування Майном, встановлюється в розмірі	1019289,84 грн.
	Вартість майна відповідно додатку до договору найму (акти приймання передач)	3159877,23 грн.	Вартість майна відповідно додатків до договору найму (акти приймання передач)	6830742,50 грн.
Наявність майна (відповідно до актів приймання - передач)	ГНП (автогазозаправоч. станція)	1	ГНП	5
	АГЗП	1	АГЗП	2
	Дільниця СГ	-	Дільниця СГ	2
	Заправочна колонка СГ	-	Заправочна колонка СГ	1
	Модульна заправка	-	Модульна заправка	1
Обсяги для зберігання скрапленого газу		217 м.куб.		1740 м.куб.

За інформацією, отриманої від ПАТ «Криворіжгаз» (початок цитати): «Плата за користування встановлюється у договорі найму (оренди) майна. Сторони договору встановлюють будь-який розмір орендної плати згідно права, наданого законодавством, а також за відсутності обмежень щодо встановлення такого розміру. Відповідно до вищезазначеного, Товариство та контрагент за договором за погодженням, з урахуванням інтересів кожної із сторін, а також особливостей господарської діяльності, самостійно встановлюють розмір орендної плати, що вказана у вищезазначених договорах, як це передбачено вимогам діючого законодавства, а тому Товариство не має можливості надати калькуляції або інші розрахункові документи, якими б керувались при встановленні

щомісячної плати за користування майном ТОВ «Дніпрорегіонгаз» за Договором № НМ- 01 через їх відсутність» (кінець цитати).

Разом з цим, за наявною у територіального відділення інформацією від Учасника ринку (початок цитати): «Орендна плата розрахована відповідно до «Методики розрахунку орендної плати за державне майно та пропорції її розподілу, затвердженою постановою КМУ від 04.10.1995 року №786 та на підставі висновків про вартість майна за результатами незалежної оцінки.

Розмір орендної плати враховує: орендну плату за використання споруд (нежитлових приміщень), орендну плату за використання обладнання та витрати пов'язані з охороною, прибиранням будівель та території.

Спочатку визначили розмір річної орендної плати:

За використання споруд (нежитлових приміщень) -15% (орендна ставка) від вартості основних засобів за незалежною оцінкою на час оцінки об'єкта оренди;

За використання обладнання – 5% (орендна ставка) від вартості основних засобів за незалежною оцінкою на час оцінки об'єкта оренди.

Орендна плата за договором найму також враховує середньомісячні витрати на заробітну плату та нарахування на з/плату обслуговуючого персоналу (сторожів та прибиральників виробничих приміщень)» (кінець цитати).

Враховуючи вищевикладене, ПАТ«Криворіжгаз», як свідчать надані ним документи, без урахування будь яких оціночних критеріїв та висновків про вартість, без застосування розрахунків орендної плати визначив нічим не обґрунтовану орендну плату для ТОВ «Дніпрорегіонгаз».

Враховуючи дію аналогічного договору з Учасником ринку, ТОВ «Дніпрорегіонгаз» була відома можлива реальна вартість майна, щомісячна та річна плата за користування майном, проте як свідчать документи надані Товариством, жодних заходів щодо зменшення орендної плати ним не здійснювалось.

Відповідно наданих ТОВ «Дніпрорегіонгаз» розшифровок фактичних експлуатаційних витрат при реалізації скрапленого газу для побутових потреб населення в межах м. Кривий Ріг та Криворізького району та за результатом порівняльного аналізу статей витрат Учасника ринку та ТОВ «Дніпрорегіонгаз» з'ясовано наступне. Дані наведені в Таблиці № 6

Таблиця № 6

Статті витрат	ПАТ «Криворіжгаз»/ ТОВ «Дніпрорегіонгаз»		Учасник ринку/ ТОВ «Дніпрорегіонгаз»	
		% від загальних витрат		% від загальних витрат
Оренда іншого майна	279324,03 грн.	27,35%	596115,64 грн.	6,25%
Послуги автомобільного транспорту (перевезення зрідженого газу)	247610,41 грн.	24,25%	1527312,36грн.	16%
Всього витрат	1 021247,01 грн.	100%	9 539 604,74 грн.	100%

ТОВ «Дніпрорегіонгаз» по Договору № НМ- 01 реалізував 151 тону скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах), що дорівнює 7190 балонів (21 кг).

Орендна плата, у ТОВ «Дніпрорегіонгаз», зазначена як «Оренда іншого майна», відповідно зазначеного вище договору складає: 279324,03 грн.

279324,03 грн. :7190 балонів = 38,85 грн.

ТОВ «Дніпрорегіонгаз» по договору з Учасником ринку реалізував 1446 тонн скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах), що дорівнює 70152 балонів (21 кг).

«Орендна іншого майна» Учасника ринку складає: 596115,64 грн.

596115,64 грн. : 70152 балони = 8,50 грн.

Таким чином, витрати на 1 балоні скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах) за рахунок вартості «оренди іншого майна» (Договір № НМ- 01) для побутових потреб населення в межах м. Кривий Ріг та Криворізького району на 30 грн. більше.

Крім того, обсяги орендованих потужностей в порівнянні суттєво (в 8 разів) відрізняються між собою, Так обсяги для зберігання скрапленого газу складають 217 м. куб.(для Суб'єкта господарювання, у складі ПАТ «Криворіжгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз» - Договір № НМ- 01) проти 1740 м .куб. (для Суб'єкта господарювання, у складі Учасника ринку та ТОВ «Дніпрорегіонгаз» - договір найму від 01.11.2013 року).

Також відрізняється орендна плата (як зазначено у Таблиці №5) по Договору № НМ-01 вона більше ніж на 127 тисяч гривень за рік.

У такому списанні витрат було зацікавлене не тільки ТОВ «Дніпрорегіонгаз», а і ПАТ «Криворіжгаз» оскільки, тим самим, збільшувалась витратна частина ТОВ «Дніпрорегіонгаз», яка перекладалась на споживачів, а ПАТ «Криворіжгаз» за 3 роки мав можливість відшкодувати повну вартість переданого в оренду майна.

Як вже зазначалось ТОВ «Дніпрорегіонгаз» не скорочувало витрати, а закладало у витратну частину вартість скрапленого газу, що придбавався за ринковими цінами, який дорожчий майже у 4,5 рази ніж його вартість на спецаукціонах, до статей «витрати».

За результатом аналізу документів, а саме наказів, калькуляцій, розрахунків ПАТ «Криворіжгаз» з'ясовано, що впродовж 2014 року стаття витрат (п.3 найменування показників): «компенсація експлуатаційних витрат, пов'язаних з реалізацією скрапленого газу» взята ним за основу при розрахунку ціни на скраплений газ для побутових потреб населення (у балонах).

Разом із цим, розрахунок вартості продукції (товарів, робіт послуг) здійснюється суб'єктами господарювання, виходячи безпосередньо з їх господарсько – фінансових показників та витрат, які пов'язані з тією чи іншою діяльністю. Навіть, якщо суб'єкти господарювання, є учасниками одного ринку, виробнича собівартість їх продукції (товарів, робіт послуг) відрізняється між собою за статтями витрат (загальновиробничі, адміністративні, витрати на збут, інші).

Оскільки, ТОВ «Дніпрорегіонгаз» ведеться загальний облік витрат і за його інформацією розподіляється пропорційно згідно наданих фактичних експлуатаційних витрат, пов'язаних з реалізацією скрапленого газу населенню, юридичним особам, відшкодування витрат повинно бути пропорційним. Проте, Суб'єкт господарювання, в особі ПАТ «Криворіжгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз», використовував інший порядок формування вартості скрапленого газу для побутових потреб населення (в балонах). Зазначене твердження підтверджується наступним.

Як зазначалось вище, експлуатаційні витрати ТОВ «Дніпрорегіонгаз» не відображали його реальні витрати, пов'язані з виконанням Договору доручення № Д-02.

За інформацією ТОВ «Дніпрорегіонгаз» реалізацію скрапленого газу для юридичних осіб (в балонах) та реалізацію скрапленого газу через АГЗС, крім нього здійснювала значна кількість суб'єктів господарювання.

ТОВ «Дніпрорегіонгаз» зазначено, що визначення вартості скрапленого газу для господарських потреб юридичних осіб (в балонах), та у якості моторного палива через АГЗС у 2014 році ним здійснювалось виходячи з ринкових цін, які склались на ринку.

З аналізу фактичних витрат Товариства при реалізації скрапленого газу для господарських потреб юридичних осіб (в балонах) за 2014 рік, з'ясовано, що статті витрат є однаковими і не відрізняються від статей витрат ТОВ «Дніпрорегіонгаз», пов'язаних з реалізацією скрапленого газу для побутових потреб населення (в балонах). Таким чином, у разі вилучення з цін на газ у балонах, для обох категорій споживачів, вартості газу (в залежності від категорії), технологічні витрати ТОВ «Дніпрорегіонгаз» повинні були б бути однаковими, або відрізнятися на різницю прибутковості. Проте, порівняння цих показників, наведене в Таблиці №7, показало наступне.

Таблиця №7.

Віднесення витратної частини та прибутку ТОВ «Дніпрорегіонгаз» на ринку реалізації скрапленого газу у балонах для населення та юридичних осіб			
Період	Монопольний ринок (населення)	Конкурентний ринок (юридичні особи до 1 тонни)	Конкурентний ринок (юридичні особи понад 4 тонни)
1 квартал 2014 року	108,385 грн./ балон 21 кг.	92,02 грн./ балон 21 кг.	55,06 грн./ балон 21 кг.
2 квартал 2014 року	123,505 грн./ балон 21 кг.	108,98 грн./ балон 21 кг.	63,84 грн./ балон 21 кг.
3 квартал 2014 року	123,505 грн./ балон 21 кг.	82,85 грн./ балон 21 кг.	32,24 грн./ балон 21 кг.
4 квартал 2014 року	109,807 грн./ балон 21 кг.	110,42 грн./ балон 21 кг.	57,76 грн./ балон 21 кг.

Як приклад, у 1 кварталі закупівля ТОВ «Дніпрорегіонгаз» 1 тони газу дорівнювала 9658,08 грн. (Таблиця №1), 1 кг відповідно 9, 658 грн.

9,658 грн. x 21 кг = 202,82 грн. (балон 50 літрів).

За інформацією, наданою ТОВ «Дніпрорегіонгаз», скраплений газ для юридичних осіб за балон у 2014 році (період 01.01.- 19.05.2014 року) був за цінами 257,88 по 294,84 грн.

257,88 грн. - 202,82 грн. = 55,06 грн.

Як зазначено у Таблиці №3 експлуатаційні витрати ТОВ «Дніпрорегіонгаз» у першому кварталі 2014 року становили 87,36 грн. на 1 балон (21 кг.), а Товариство було здатне відшкодувати ці витрати при реалізації скрапленого газу в балонах юридичним особам у розмірі - 55,06 грн./ балон 21 кг, нижче виробничої собівартості.

Реалізація товарів за цінами нижчими від виробничої собівартості (межа беззбитковості) для суб'єкта господарювання, метою діяльності якого є отримання прибутку, не має економічної доцільності. Така ринкова поведінка більш характерна для суб'єктів, які встановлюють монополюно низькі ціни для створення бар'єрів вступу на ринок інших суб'єктів господарювання.

У ході розгляду справи ТОВ «Дніпрорегіонгаз» повідомило, що реалізовано населенню в межах м. Кривий Ріг та Криворізького району – 151,5 тон. Загальний об'єм скрапленого газу, доставленого автотранспортом ТОВ «Дніпрорегіонгаз» становить – 169,1 тон.

Різницю у витратній частині обох категорій споживачів Товариство пояснило наступним.

Витрати на доставку скрапленого газу споживачам за 2014 рік, в межах м. Кривий Ріг та Криворізького району склали – 206016,39 грн. без ПДВ. Фактична вартість доставки 1 балону населенню складала 25,58 грн. без ПДВ, вартість доставки 1 балону юридичним особам – 3,31грн. без ПДВ. Заміна вентиля з врахуванням самої вартості вентиля (на сьогодні його вартість складає 80 грн./шт.), фарбування балонів включені до складу витрат, понесених при реалізації скрапленого газу населенню в балонах, тоді як при реалізації скрапленого газу юридичним особам в балонах ці витрати враховуються окремо та розрахунки за ці роботи та вартість матеріалів, понесених при їх виконанні, проводяться згідно затверджених калькуляцій по підприємству.

Такі пояснення Товариства не можливо прийняти з наступних підстав.

Розшифрування фактичних експлуатаційних витрат при реалізації скрапленого газу для побутових потреб населення та юридичним особам в балонах в межах м. Кривий Ріг та Криворізького району показало наступне,

Базовий період – 2014 рік - реалізація населенню –151 тон (52,61%); реалізація юридичним особам –136 тон (47,39%); загалом реалізація населенню та юридичним особам - 287 тон (100%)

Таблиця 8

Статті витрати	Всього витрат	Витрати, пов'язані з реалізацією населенню	Витрати, пов'язані з реалізацією юридичним особам
Прямі експлуатаційні витрати, грн. у тому числі:	1640153,11	951514,10 (58,01%)	688639,01 (41,99%)
23 Основна зарплата	234516,77	123386,87 (52,62%)	111129,90 (47,38%)
23 оренда іншого майна	530900,64	279324,03 (52,61%)	251576,61(47,39%)
23 Втрати виробничі скрапленого газу	44844,76	23594,28 (52,62%)	21250,48 (47,38%)
23 Інші витрати	369,24	194,27 (52,61%)	174,97 (47,38%)
23 Паливно – мастильні матеріали	106644,85	84010,19 (78,78%)	22634,66 (21,22%)
23 Матеріальні витрати	5383,99	4721,38 (87,69%)	662,61 (12,31%)
Всього витрат	1772691,82	1021247,01 (57,61%)	751444,81 (42,39%)

Коефіцієнт співвідношення витрат ТОВ «Дніпрорегіонгаз», пов'язаних з реалізацією юридичним особам до обсягів реалізації скрапленого газу юридичним особам: $42,39\%:47,39\% = 0,9$.

Тобто витрати, пов'язані з реалізацією скрапленого газу населенню в порівнянні до витрат, пов'язаних з реалізацією скрапленого газу юридичним особам більше в 0,2 рази.

Відтак, витратна частина ТОВ «Дніпрорегіонгаз», пов'язана з реалізацією скрапленого газу населенню не могла призвести до майже подвійної різниці показників, в порівнянні з витратами, пов'язаними з реалізацією скрапленого газу юридичним особам зазначено у Таблиці 7.

Наведені дані свідчать про те, що списання нормативних витрат скрапленого газу для обох категорій проводилось ТОВ «Дніпрорегіонгаз» за однаковою ціною, при тому, що, як зазначалось, вартість газу для потреб населення в 4,5 рази була дешевша.

У такому списанні витрат було зацікавлене не тільки ТОВ «Дніпрорегіонгаз», а і ПАТ «Криворіжгаз» оскільки, тим самим, збільшувалась кількість балонів реалізованого газу побутовим споживачам, чим збільшувалася його прибуткова частина, згідно з договором дорученням.

Також було зазначено, що ТОВ «Дніпрорегіонгаз» понесло значні витрати із заміни газових вентилів на балонах. Згідно оборотного рахунку № 20 за 2014 рік було встановлено що Товариство використало 49 вентилів із середньою вартістю 24,20 грн. За документами, наданими до територіального відділення, Товариство встановило газових вентилів на балони для юридичних осіб за договором - 48 шт. Таким чином, для побутових потреб населення скрапленого газу в балонах було встановлено 1 шт. Тобто, під заміну газового крану підлягало 2,1 % від загальної вартості (1 вентиль/ 7214 балона \times 100 = 0,01%, $151,494 \text{ т} \times 1000/21 = 7214$ балони було реалізовано у 2014 році) і у співвідношенні на кожний балон Товариство витрачало 0,003 грн. для побутових потреб населення скрапленого газу (у балонах).

Отже, за результатом аналізу інформації, наведеної у Таблиці 7 з'ясовано, що ТОВ «Дніпрорегіонгаз», значно завищувало експлуатаційні витрати, пов'язані з реалізацією скрапленого газу для побутових потреб населення (в балонах), де Суб'єкт господарювання, у складі ПАТ «Криворіжгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз», займав монопольне (домінуюче) на ринку ніж на інших товарних ринках.

Завищення експлуатаційних витрат ТОВ «Дніпрорегіонгаз» підтверджується також аналізом, здійсненим територіальним відділенням, в частині встановлення цін реалізації скрапленого газу через АГЗС.

Беручи до увагу інформацію ТОВ «Дніпрорегіонгаз», яка наведена у Таблиці №2, територіальним відділенням з'ясовано, зокрема, що у 1 кварталі 2014 року реалізація скрапленого газу через АГЗС 1 тони складала: 11107,92 грн. при цьому закупівля скрапленого газу придбаного поза спецаукціонів 1 тони дорівнювала: 9658,08 грн., таким чином різниця між закупівлею скрапленого газу придбаного поза спецаукціонів та ціною реалізації скрапленого газу через АГЗС складала 1449,84 грн. за тону. (різниця між цінами придбання та реалізації).

У 4 кварталі 2014 року відповідно розрахунків - 1910,53 грн.

Разом з цим, експлуатаційні витрати, які ТОВ «Дніпрорегіонгаз» подавало ПАТ «Криворіжгаз» на виконання Договору доручення № Д-02 дорівнювали у I кварталі 2014 року - 4161,94 грн. за тону. У 4 кварталі 2014 року відповідно розрахунків – 4263,05 грн. за тону.

Як показало дослідження та розслідування цієї справи, за конкурентних умов, змагаючись за споживача, ТОВ «Дніпрорегіонгаз», вживало заходи щодо мінімізації витрат та встановлення конкурентної ціни на скраплений газ для господарських потреб юридичних осіб (в балонах) та скрапленого газу для реалізації через АГЗС, а встановлення ціни з завищенням рівня витрат, на скраплений газ для побутових потреб населення (у балонах) стало можливим тільки за умови відсутності конкурентного тиску з боку інших суб'єктів господарювання.

Виходячи з вищевикладеного, за результатом розрахунків територіального відділення, експлуатаційні витрати ТОВ «Дніпрорегіонгаз», які взято Товариством за основу при розрахунку цін скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах) на виконання Договору доручення № Д-02 майже в тричі, перевищували фактичні експлуатаційні витрати ТОВ «Дніпрорегіонгаз», зокрема, пов'язані з реалізацією скрапленого газу через АГЗС та майже вдвічі для господарських потреб юридичних осіб (в балонах).

Таким чином, протягом 2014 року ТОВ «Дніпрорегіонгаз» завищував власні експлуатаційні витрати, зокрема, за рахунок збільшення та не пропорційного віднесення витрат, понесених Товариством, а ПАТ «Криворіжгаз» в свою чергу, не перевіряло показники, які йому надавало ТОВ «Дніпрорегіонгаз» на предмет їх відповідності та затверджувало наказами «Про встановлення ціни на скраплений газ для побутових потреб населення» ціни реалізації скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах), що призвело у 2014 році до встановлення завищеної ціни на скраплений газ (у балонах) для побутових потреб населення, з його подальшою реалізацією за такою ціною.

Скраплений газ для побутових потреб населення (у балонах) протягом 2014 року реалізовувався за цінами, які мали завищені показники витрат, що в свою чергу могло ущемлювати інтереси споживачів.

У 2015-2016 роках, за результатом аналізу документів та пояснень, отриманих від ТОВ «Дніпрорегіонгаз» та ПАТ «Криворіжгаз» з'ясовано, що порядок формування цін на скраплений газ змінився, виходячи з наступного.

Відпускні ціни ТОВ «Дніпрорегіонгаз» у 2015 – 2016 роках на скраплений газ для юридичних осіб та населення у балонах наведені у Таблиці №9.

Таблиця №9

Дата	Юридичні особи (у балонах)	грн./балон	Дата	Населення (у балонах)	грн./балон
26.10.2014		398,32			
06.03.2015		558,18	16.03.2015		218,74
21.04.2015		398,58			
26.10.2015		473,176			
20.01.2016		417,06			
08.08.2016		448,56			
28.08.2017		670,32	21.08.2016		278

Таблиця №10

Віднесення витратної частини та прибутку ТОВ «Дніпрорегіонгаз» на ринку реалізації скрапленого газу у балонах для населення та юридичних осіб		
Період	Монопольний ринок (населення)	Конкурентний ринок (юридичні особи)
06.03.- 20.04. 2015 року	159,77 грн./ балон 21 кг.	361,83 грн./ балон 21 кг.
08.08. 2016 року - 21.08.2017 року	39,82 грн./ балон 21 кг.	165,51 грн./ балон 21 кг.
22.08. 2016 року - 27.08.2017 року	99,08 грн./ балон 21 кг.	165,51 грн./ балон 21 кг.

Як приклади, відповідно документів, наданих ТОВ «Дніпрорегіонгаз», закупівля 1 тони газу у березні 2015 року дорівнювала 9350 грн., 1 кг відповідно 9,35 грн.

9,35 грн. x 21=196,35 грн. (балон 50 літрів)

Скраплений газ для юридичних осіб (Таблиця №9) у період з 06.03. по 20.04 2015 року був за ціною 558,18 грн.

558,18 грн.-196,35 грн.=361,83 грн.

Відповідно документів, наданих ТОВ «Дніпрорегіонгаз», експлуатаційні витрати за 2015 рік по виду діяльності - реалізації скрапленого газу населенню відповідно до Договору доручення № Д-02 складала:

Обсяги реалізації (тон) – 118 тон

Разом витрат (грн.) – 897 742 грн.

Таким чином, середня ціна 1 тони газу для населення дорівнювала - 7608 грн., 1 кг. відповідно 7,61 грн.

7,61 грн. x 21=159,77 грн. (балон 50 літрів).

218,74 грн. – 159,77 грн. = 58,97 грн.

Закупівля 1 тони газу у липні 2016 року дорівнювала 13500 грн., 1 кг відповідно 13,50 грн.

13,50 грн. x 21=283,50 грн. (балон 50 літрів)

Скраплений газ для юридичних осіб (Таблиця №9) у період з 08.08. 2016 року по 27.08.2017 року був за ціною 448,56 грн.

448,56 грн.-283,50 грн.=165,51 грн.

Відповідно документів, наданих ТОВ «Дніпрорегіонгаз», експлуатаційні витрати за 2016 рік по виду діяльності - реалізації скрапленого газу населенню відповідно до Договору доручення № Д-02 складала:

Обсяги реалізації (тон) – 64 тон

Разом витрат (грн.) –545 200 грн.

Таким чином, середня ціна 1 тони газу для населення дорівнювала - 8519 грн., 1 кг. відповідно 8,52 грн.

8,52 грн. x 21=178,92 грн. (балон 50 літрів).

218,74 грн. - 178,92 грн. = 39,82 грн.

278 грн. - 178,92 грн. = 99,08 грн.

Фактичні експлуатаційні витрати понесені при реалізації скрапленого газу в балонах в межах м. Кривий Ріг та Криворізького району за 2015 року наведені у Таблиці 11.

Отже, витратна частина та прибуток ТОВ «Дніпрорегіонгаз» на ринку реалізації скрапленого газу у балонах для населення у 2015-2016 роках значно зменшилися в порівнянні з витратною частиною та прибутком для юридичних осіб. (для порівняння 2014 рік, дивитись Таблицю №7).

Таблиця №11.

Статті витрати	Витрати, пов'язані з реалізацією населенню	Витрати, пов'язані з реалізацією юридичним особам
Разом витрат, грн.	897742	158004
Прямі витрати, грн.	682438 (32%)	119654 (32%)
Загальновиробничі витрати, грн..	36270 (24,75%)	6460 (24,46%)
Адміністративні витрати, грн.	57289 (15,67%)	10204 (15,48%)
Витрати на збут, грн.	121746 (7,37%)	21685 (7,29%)

Як вбачається з Таблиці №11, розподіл витратної частини (в % співвідношенні) ТОВ «Дніпрорегіонгаз», пов'язаної з реалізацією скрапленого газу населенню однаковий, як для юридичних осіб так і для населення.

Таким чином, за результатом аналізу документів, наданих ТОВ «Дніпрорегіонгаз», які стосувались порядку формування ціни на скраплений газ для побутових потреб населення (у балонах) у 2015-2016 роках з'ясовано, що Суб'єктом господарювання, у складі ПАТ «Криворіжгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз» вживались заходи по припиненню дій, що призвели у 2014 році до встановлення завищеної ціни на скраплений газ (у балонах) для побутових потреб населення, з його подальшою реалізацією за такою ціною.

Водночас з цим, дослідження і розслідування аналізу порядку формування цін на скраплений газ у 2015-2016 роках дозволили підтвердити, що у 2014 році Суб'єктом господарювання, у складі ПАТ «Криворіжгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз» встановлювались завищені ціни на скраплений газ (у балонах) для побутових потреб населення, з його подальшою реалізацією за такою ціною.

Ринок товару – це природно утворена система соціально-економічних відносин, в межах яких відбувається товарообмін між людьми, обмін інформацією про ціни на товари та послуги, а також середовище, де постійно іде змагання між ринковими силами – між продавцями за покупців та між споживачами за ресурси (продукцію, послуги). Основна риса цього механізму полягає в тому, що він дозволяє найбільш ефективно встановити баланс між попитом та пропозицією за рахунок формування справедливої ціни.

За умов значної конкуренції на ринку, відбувається змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими

суб'єктами господарювання, що є змістом поняття конкуренції згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Разом з цим, суб'єкти господарювання, що займають домінуюче становище володіють такою ринковою владою, яка дозволяє їм не залежати від взаємодії ринкових сил (конкурентів та споживачів) та набути можливості визначати умови обороту товарів на ринку.

Суб'єкт господарювання, у складі ПАТ «Криворіжгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз», в умовах значної конкуренції на ринку реалізації скрапленим газом (у балонах) для побутових потреб населення, у 2014 році був би вимушений зменшувати експлуатаційні витрати та застосовувати ринкову ціну (вартість), яка мала б існувати за наявної значної, ефективної конкуренції, а саме: задовольняла потреби населення, компенсувала витрати Товариства та забезпечувала отримання розумного прибутку, для утримування своєї позиції на ринку.

В той же час, в умовах монополізації ринку Суб'єкт господарювання, у складі ПАТ «Криворіжгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз», скористався у 2014 році своїм ринковим становищем та застосував порядок розрахунку, з завищенням показників витрат, наслідком якого стало завищення ціни на скраплений газ (у балонах) для побутових потреб населення.

Копію подання з попередніми висновками у справі №38/06-03-1/15 отримано посадовою особою ТОВ «Дніпрорегіонгаз» 08.12.2017 року.

Копію подання з попередніми висновками у справі №38/06-03-1/15 отримано посадовою особою ПАТ «Криворіжгаз» 08.12.2017 року.

На подання про попередні висновки у справі ТОВ «Дніпрорегіонгаз» зазначило (початок цитати): «Товариство погоджується з тим, що ціни на скраплений газ для побутових потреб населення у 2014 році були не в повній мірі економічно обґрунтованими у порівнянні з існуючим конкурентним ринком - реалізації скрапленого газу в балонах для юридичних осіб. Слід зазначити, що в період 2015-2016 років та I півріччя 2017 року (за результатом перевірки АМК у 2017 році) Товариством були здійснені необхідні заходи для встановлення економічно обґрунтованої ціни на скраплений газ для побутових потреб населення.» (кінець цитати).

На засіданні адміністративної колегії ТОВ «Дніпрорегіонгаз» звернулось з проханням визначити штрафні санкції у розмірі: ТОВ «Дніпрорегіонгаз» - 60 000 (шістдесят тисяч) гривень та ПАТ «Криворіжгаз» - 8 000 (вісім тисяч) гривень, з урахуванням того, що саме ТОВ «Дніпрорегіонгаз», встановлювало протягом 2014 року завищену ціну на скраплений газ для побутових потреб населення (у балонах) з завищеними показниками експлуатаційних витрат та відповідно несе більшу відповідальність.

Інших пояснень та заперечень, які могли б вплинути на прийняття цього рішення, Суб'єктом господарювання, у складі ПАТ «Криворіжгаз» та ТОВ «Дніпрорегіонгаз», не надано.

Зважаючи на ринкове становище, дії Суб'єкта господарювання, у складі публічного акціонерного товариства «Криворіжгаз» (і.к.03341397) та товариства з обмеженою відповідальністю «Дніпрорегіонгаз» (і.к.38873258) щодо встановлення протягом 2014 року завищеної ціни на скраплений газ для побутових потреб населення (у балонах) з завищеними показниками експлуатаційних витрат та його подальшою реалізацією за такою ціною, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції передбаченим пунктом другим статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеним пунктом першим частини другої статті 13 цього Закону, у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах), шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Відповідно до абзацу другої частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», з урахуванням положень частини четвертої цієї статті, за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом другим статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації

продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «Дніпрорегіонгаз» за 2016 рік, згідно «Звіту про фінансові результати» Ф.2, становить [інформація з обмеженим доступом]

Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ПАТ «Криворіжгаз» за 2016 рік, згідно «Звіту про фінансові результати» Ф.2, становить [інформація з обмеженим доступом]

При визначенні суми штрафу враховано:

Порушення законодавства про захист економічної конкуренції Суб'єктом господарювання, у складі публічного акціонерного товариства «Криворіжгаз» (і.к.03341397) та товариства з обмеженою відповідальністю «Дніпрорегіонгаз» (і.к.38873258), призвело до ущемлення інтересів широкого кола споживачів.

Порушення законодавства про захист економічної конкуренції Суб'єктом господарювання, у складі публічного акціонерного товариства «Криворіжгаз» (і.к.03341397) та товариства з обмеженою відповідальністю «Дніпрорегіонгаз» (і.к.38873258), припинено у ході розгляду справи.

Враховуючи викладене, керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 та 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 року № 5 (в редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 року №169-р, із змінами), зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 року за № 90/299, адміністративна колегія

ВИРІШИЛА:

1. Визнати відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» становище Суб'єкта господарювання, у складі публічного акціонерного товариства «Криворіжгаз» (і.к.03341397) та товариства з обмеженою відповідальністю «Дніпрорегіонгаз» (і.к.38873258), протягом 2014-2016 років в територіальних межах м. Кривий Ріг та Криворізького району Дніпропетровської області, монопольним (домінуючим) на ринку реалізації скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах), оскільки на цьому ринку у нього не було жодного конкурента.

2. Визнати дії Суб'єкта господарювання, у складі публічного акціонерного товариства «Криворіжгаз» (і.к.03341397) та товариства з обмеженою відповідальністю «Дніпрорегіонгаз» (і.к.38873258), щодо встановлення протягом 2014 року завищеної ціни на скраплений газ для побутових потреб населення (у балонах) з завищеними показниками експлуатаційних витрат та його подальшою реалізацією за такою ціною, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції передбаченим пунктом другим статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеним пунктом першим частини другої статті 13 цього Закону, у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку реалізації скрапленого газу для побутових потреб населення (у балонах), шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. Відповідно до абзацу другої частини другою статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», з урахуванням положень частини четвертої цієї статті, за вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зазначене у п. 2 резолютивної частини цього рішення, накласти штраф на Суб'єкта господарювання, у складі публічного акціонерного товариства «Криворіжгаз» (і.к.03341397) та товариства з

обмеженою відповідальністю «Дніпрорегіонгаз» (і.к.38873258), на загальну суму 68 000 (шістдесят вісім тисяч) гривень, а саме: на публічне акціонерне товариство «Криворіжгаз» (і.к.03341397) у розмірі 8 000 (вісім тисяч) гривень та товариства з обмеженою відповідальністю «Дніпрорегіонгаз» (і.к.38873258) у розмірі 60 000 (шістдесят тисяч) гривень.

Голова
адміністративної колегії

О. Я. ТУРКОВСЬКИЙ